

Tijdjagers

laat basisschoolleerlingen racen tegen de klok

Geschiedenis, spanning en samenwerken: dat zijn de ingrediënten van Tijdjagers, een nieuw leesbevorderingsproduct van Cubiss. Werkt het ook? We namen de proef op de som in een basisschool in Veldhoven.

Na vier weken lezen is het eindelijk zover: alle boeken in de aanslag, alle 22 paar ogen gericht op de twee Tijdbewakers voor in de klas. De jongens en meisjes van groep 8C van openbare basisschool Dick Bruna in Veldhoven zitten doodstil op hun stoelen. Even is het wat chaotisch: een van de romans lijkt kwijt en nog niet alle spelregels blijken helemaal helder. Als alle boeken gevonden zijn en alle opgestoken handen weggewerkt, gaat eindelijk de klok aan. Tachtig minuten zullen de leerlingen zich bezighouden met Tijdjagers, een nieuw leesbevorderingsproduct van Cubiss, bedoeld voor zevende- en achtstegroepers die zich graag in een spannend boekenspel willen vastbijten. Dankzij het spelement hoopt Cubiss de basisschoolleerlingen wél aan het lezen te krijgen: in Tijdjagers komen geschiedenis, spanning en samenwerken bij elkaar.

Quiz

Tijdjagers is een gigantische quiz, waarbij iedere leerling expert is van één boek. Al deze boeken hebben een historische tintje: ze spelen zich af in een van de tien tijdvakken

waarmee de leerlingen bekend zijn, waaronder de tijd van jagers en boeren, steden en staten of pruiken en revoluties. Op de boekenlijst staan meer dan veertig titels – onder meer *Meisje aan de ketting* van Lydia Rood, *Haaieneiland* van Rob Ruggenberg en *In het hol van de leeuw* van Gerard Sonnemans.

De kinderen worden in groepjes verdeeld en aan het werk gezet: ze moeten de boeken doorspeuren op zoek naar de antwoorden op de vragen die de Tijdbewakers aan hen gesteld hebben. Zij zijn de Tijdjagers: ze racen tegen de klok én door de tijdvakken heen.

Het blijkt nogal een kunst alle leerlingen tegelijkertijd aan het werk te zetten: terwijl de Tijdbewakers het druk hebben met het oplezen van hun kaartjes, kijken sommige kinderen nog wat gelaten om zich heen. Dat verandert als de juf de regels verandert: vanaf nu moet een van de afgevaardigden van ieder groepje steeds naar de Tijdbewakers toe rennen om een nieuwe opdracht te halen, zodat ze weer met zijn allen aan het speuren kunnen slaan. Toch is het ook in die vorm een uitdaging iedereen actief te houden: als je tijdens

Op de vraag wie het spel **leuk** vond, schieten **alle handen** omhoog

het spel wilt lanterfant, houdt niemand je tegen. Ook tijdens de rest van het spel lopen zowel de kinderen als hun juf Michèle Keijzer tegen nieuwe vragen aan: welke kaarten moeten precies in welke bakjes, hoe vaak mogen de leerlingen raden naar een goed antwoord, hoe komt het dat de kaartjes zo snel op gaan? Gedurende het spel worden de regels dan ook regelmatig gewijzigd: de leerlingen krijgen voor het beantwoorden van een vraag niet een maar twee minuten de tijd en ontvangen voor een goed antwoord een kaartje minder.

Wel geslaagd: de kinderen die zich door het spel laten meeslepen, zetten zich ook honderd procent in. Ze stormen naar de tafel als ze de titel horen van het boek dat zij gelezen hebben, voelen de druk van de tikkende klok als ze zoeken naar het antwoord en schreeuwen bijna naar hun klasgenoten als ze denken de goede uitkomst te weten. Ook positief: juist de leerlingen die het normaal gesproken lastig vinden stil te zitten en zich op een boek te concentreren, vinden het ongetwijfeld fijn dat ze nu mogen bewegen tijdens de verwerking van hun leeservaring, in plaats van voor een doodstille klas te moeten vertellen over plaats, plot en hoofdpersonen. Ze roepen 'yes!' als 'hun' boek door een van de Tijdbewakers wordt genoemd en ze een vraag mogen beantwoorden. Of de stille lezers ook aan hun trekken komen tijdens dit leesbevorderingsspel? Dat is de vraag: tussen al dat geren en gegil raken zij een beetje ondergesneeuwd. Ook wordt van de Tijdbewakers nogal wat overwicht gevraagd: ze moeten hun klasgenoten tot stilte manen, bepalen of een antwoord goed of fout is en moeten die boodschap ook aan hun medeleerlingen overbrengen. Soms hebben ze bij al die taken de hulp van de juf nodig, die intussen door het lokaal loopt om iedereen actief te houden.

Raadsel

Het zijn lastige vragen, verzuchten de leerlingen. Je komt er niet mee weg als je het boek niet hebt gelezen. Voor sommigen is dat ingewikkeld, voor anderen een prettige uitdaging. Ook met een paar foute antwoorden lukt het de klas gelukkig het raadsel op te lossen waar het allemaal om te doen is: een deel van de leerlingen buigt zich tijdens het spel over een sudokuachtige plattegrond, waarop steeds meer kaartjes op de juiste plek komen te liggen. Eenmaal uitgespeeld verzamelen alle leerlingen zich rond de puzzel, en kijken ze stilte toe hoe de plaatjes worden omgedraaid en een rebus tevoorschijn komt. De boodschap die dan verschijnt, is toepasselijk: leer van het verleden en denk aan de toekomst, maar richt je vooral op vandaag. Tevreden kijken ze toe hoe juf Michèle een op de beamer geprojecteerde mail met het door hen gevonden antwoord naar Cubiss verstuurt.

De Veldhovense leerlingen lossen het raadsel ruim binnen de

tijd op: van de tachtig minuten hebben ze er maar vijftig nodig. Genoeg tijd over om ze aan de tand te voelen. Op de vraag wie het spel leuk vond, schieten alle handen omhoog. Ze vonden het fijn zo actief bezig te zijn, uitgedaagd te worden de boeken goed te bestuderen en te moeten samenwerken met hun klasgenoten. Bovendien heeft het spel voor hen de deuren geopend naar een nieuw genre: het historische verhaal. Ze zijn nieuwsgierig geworden naar de boeken die hun klasgenoten hadden gekozen, en voelen zodoende minder keuzestress als ze de volgende keer weer voor een boekenkast staan om nieuw leesvoer uit te zoeken. De boeken sluiten bovendien perfect aan bij de lesstof die in groep zeven en acht wordt behandeld: van de slavernij tot de twee wereldoorlogen, alles komt terug in de boeken die onderdeel zijn van het Tijdjagersspel.

Dit is geen representatieve groep, licht Michèle na de les toe: veel van deze kinderen hebben hoogopgeleide ouders, en scoren bovengemiddeld op toetsen. Dat ze minder tijd nodig hadden voor het spel, is dan ook geen wonder. Ze is enthousiast over Tijdjagers: het uitknippen van alle kaartjes kostte weliswaar even moeite, maar alle andere aangeleverde materialen zijn mooi vormgegeven en van goede kwaliteit. Ook voor zwakke lezers is het spel aantrekkelijk, stelt Michèle: de boekenlijst bevat voor iedereen wat wils. De echte boekenwormen liet ze als laatste kiezen.

De Veldhovense juf voerde meer kleine aanpassingen door in het spel: ze maakte een eigen introductiepresentatie voor de leerlingen en ging op zoek naar mooie bakken voor de kaartjes. Het introductiefilmpje voor de leerkracht vond ze helder; een equivalent voor de kinderen zou een aanvulling zijn.

Voor de enthousiastelingen is de tijdsdruk die aan het spel verbonden is geen probleem, maar de leerlingen die moeite hebben met lezen, raakten nog wel eens in lichte paniek van al die pagina's die ze in zo'n korte tijd tot zich moesten nemen, vertelt ze. Sommige leerlingen gingen driftig aan de slag met een planning, andere lazen zelfs meerdere boeken van de lijst.

Michèle kent geen vergelijkbaar product. In de groepen zeven doen ze op basisschool Dick Bruna nog wel eens een boek- en filmproject, maar ook dat slaat niet zo aan als Tijdjagers. Op de vraag of zij het spel nog eens zouden willen spelen, antwoorden de leerlingen dan ook met een volmondig 'ja' – ook de leerlingen die aangaven lezen niet altijd even leuk te vinden. Tijdjagers lijkt inderdaad tot meer leeskennis én –plezier te leiden, en dat in de vorm van een aantrekkelijk spel, dat klassen laat samenwerken om tot meer dan één wijze boodschap te komen: in de juiste vorm is leren lezen voor iedereen een feestje.

TEKST: ANNE VAN DEN DOOL FOTO: JOHAN BAKELS